

Færri skiljast:

TALIÐ AV HJÚNASKILNA MINKAÐ MUNANDI

Familjusamansetingarnar eru nógv var í tali nú vit skriva 2017. Fyri kanska 50 árum síðani var kjarnufamiljan at kalla tann einasti familjuformurin, sum varð at síggja. Í dag er støðan munandi øðrvísi. Ein tann størsta broytingin er, at nógv børn í Føroyum liva sum skilnaðarbørn, har foreldrini eru farin hvør til sítt.

BARBARA HOLM

Tað eru eingi hagtøl fyri, hvussu nógv børn liva sum skilnaðarbørn, men í og við at hjúnaskilnaðartalið hevur ligið um 80 tey seinastu árin, er lítið at ivast í, at hetta merkist aftur í samfelagnum.

Í 2016 er tó ein stór broyting at síggja. Einans 45 hjúnaskilnaðir eru í skipanini hjá Ríkisumboðnum, og tað er umleið ein hálvering í mun til undanfarin ár. Hetta talið er ikki heilt eftirfarandi, tí tað eru nøkur, sum verða skild gjøgnum rættarskipanina á hvørjum árið. Men tey eru altíð minni enn 10, upplýsa tey hjá Ríkisumboðnum, og sostatt broytir hetta ikki gongdina munandi.

Fjølbroytta familjumynstrið krevur, at hugsað verður um, hvørja avleiðingar val og frával hava fyri børnini. Mangan hava syrgiligar søgur um skilnaðarbørn verið at lisið í føroyskum miðlum, og eingin ivi er um, at ein skilnaður er ein hörð tíð fyri tær familjur, sum tað hendir fyri. Men kortini er ein nýggj svensk kanning, sum vísir, at tað ber væl til at fáa børnini at trívast og hava ein

gevandi ungdóm, hóast foreldrini eru farin hvør til sítt.

Svenska CHES – sum stendur fyri Center for Health Equity Studies, hevur gjørt fleiri stórar kanningar millum børn í 10-18 ára aldri, og tær vísa, at skiftandi bústað hjá báðum foreldrum er tað besta.

Í mong ár hevur kjakast verið um, hvat best er fyri skilnaðarbørn, tá ið umræður búgving. Í Danmark hevur nógv verið skrivað um, at 7-7 ætlanin (7 dagar hjá mammu, og 7 dagar hjá pápa) er tann ringasta, tí tað er sum at hava eitt dupult lív.

Kanningarnar hjá CHES taka ikki støðu til, júst hvør bústaðarætlan er tann besta, men tey vísa á, at tað at skifta millum bæði foreldrini er tað besta.

– Teir trupulleikar, sum standast av at flyta millum tvey heim, tykjast undirornaðir í mun til teir fyrimunir børnini fáa av, at hava dagligt samband við bæði foreldrini, sigur Malin Bergström, sálarfrøðingur og granskari handan verkætlanirnar, við forskning.se

Víðari staðfestir hon, at tað er ein ræðsla fyri at skifta bústað og tað serstakliga hjá barnasálarfrøðingur, tí meint verður, at tað

kann skapa stóra strongd og rótloysi hjá børnunum.

– Í øllum kanningunum vit hava gjørt vísa úrslitini, at børn, sum búgva skiftivís hjá báðum foreldrum, tykjast munandi minni strongd enn tey, sum ikki flyta í millum. Tað er enn tá so, at tey hava góð vinarsambond, sigur hon.

Malin Bergström og hinir granskararnir hava samanboreið børn, sum liva í kjarnufamiljum við tey, sum búgva hjá báðum foreldrum skiftivís, og so tey, sum mest búgva hjá tí eina foreldrinum, og tey, sum bert búgva hjá tí eina foreldrinum.

Kjarnufamiljurnar vinna

Kanningarnar vísa, at børn í kjarnufamiljum eru best fyri, tá ið umræður heilsu og annars almenna støðu. Hetta seinni sipar til tað, sum er mest relevant fyri barnið í gerandisdegnum. Til dømis hvussu barnið sær seg sjálvan, hvussu sambandið er við foreldrini og við vinfólkum. Heilsan metir um bæði kropsliga og sálarliga heilsu.

Kanningarnar vísa, at børn í kjarnufamiljum eru best fyri heilsuliga, meðan tey, sum búgva hjá báð-

um foreldrum skiftivís eru beint í hølunum. Tey børn, sum liva mest hjá tí eina foreldrinum, eru nakað aftanfyrir reint heilsuliga, og tey, sum bert liva hjá tí eina foreldrinum eru ringast fyri.

Til dømis hava 16 prosent av gentunum í kjarnufamiljum svøvntrupulleikar, meðan 18 prosent er talið fyri gentur, sum búgva skiftivís hjá báðum foreldrum. Talið er 21 prosent hjá teimum, sum búgva mest hjá tí eina foreldrinum, meðan tað er 23 prosent hjá teimum, sum búgva bert hjá tí eina foreldrinum.

Í heila tikið vísir kanningin, at skilnaðardreingir serliga hava tað betur, um teir búgva skiftivís hjá báðum foreldrunum.

– Eg haldi børn eru væl før fyri at umstilla seg. Um barnið livur í

Svenskir granskarar síggja mun á børnunum

16 prosent av gentunum í kjarnufamiljum hava svøvntrupulleikar, meðan 18 prosent er talið fyri gentur, sum búgva skiftivís hjá báðum foreldrum. Talið er 21 prosent hjá teimum, sum búgva mest hjá tí eina foreldrinum, meðan tað er 23 prosent hjá teimum, sum búgva bert hjá tí eina foreldrinum.

ein-
a r i
familju,
har foreldr-
ini eru nøgd við
sítt lív og tað ikki eru stórir kensluligir trupulleikar, sum til dømis at eina foreldri er rýmt, so haldi eg barnið góðtekur at flyta í millum. Tað, sum merkir børn er, um eina foreldri hvørvur uttan at man veit hví. Ella um konfliktir eru í familjun, sigur Malin Bergström við forskning.se

Hon og hennara toymi staðfesta at enda í teirra kanning, at tað er ikki einans bústaðarviðurskiftini, sum gera av, hvussu børnini eru fyri. Eisini er tað umráðandi, um foreldrini eru nærverandi og stuðlandi fyri barninum, og um tey hava stýr á sínum egna lívið, sigur hon.